

338 43 (06)
H 340

отисано

ISSN 2519-2701 print
ISSN 2518-1327 online

НАУКОВИЙ ВІСНИК

ЛВІВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
ВЕТЕРИНАРНОЇ МЕДИЦИНИ ТА БІОТЕХНОЛОГІЙ
імені С.З. ГЖИЦЬКОГО

Scientific messenger of Lviv National University of
Veterinary Medicine and Biotechnologies named
after S.Z. Gzhytskyj

СЕРІЯ “ЕКОНОМІЧНІ НАУКИ”
SERIES “ECONOMICAL SCIENCES”

Том 19 № 76

2017

ISSN 2519–2701 print
ISSN 2518–1327 online

НАУКОВИЙ ВІСНИК

ЛЬВІВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
ВЕТЕРИНАРНОЇ МЕДИЦИНИ ТА БІОТЕХНОЛОГІЙ
імені С.З. ГЖИЦЬКОГО

СЕРІЯ “ЕКОНОМІЧНІ НАУКИ”

SCIENTIFIC MESSENGER
OF LVIV NATIONAL UNIVERSITY OF VETERINARY
MEDICINE AND BIOTECHNOLOGIES NAMED
AFTER S.Z. GZHYTSKYJ

SERIES “ECONOMICAL SCIENCES”

Том 19 № 76

2017

Науковий вісник Львівського національного університету ветеринарної медицини та біотехнологій імені С. З. Гжицького

входить до «Переліку наукових фахових видань України», в яких можуть публікуватися результати дисертаційних робіт на здобуття наукових ступенів доктора і кандидата наук у галузі економічних наук (остання перереєстрація згідно з наказом Міністерства освіти і науки України № 747 від 13 липня 2015 р.).

Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації серія КВ № 141333104 ПР від 11.06.2008 року.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

Голова редакційної колегії:

В.В. СТИБЕЛЬ, д.вет.н. (Україна)

Заступники голови редакційної колегії

О.М. ФЕДЕЦЬ, к.с.г.н. (Україна)

О.Я. ГРИМАК, к.е.н. (Україна)

Відповідальний секретар

Б.В. ГУТИЙ, д.вет.н. (Україна)

Члени редакційної колегії

В.К. ЗБАРСЬКИЙ, д.е.н. (Україна)

І.Ф. КОЛОМІЄЦЬ, д.е.н. (Україна)

В.В. ЛИПЧУК, д.е.н. (Україна)

І.Р. МИХАСЮК, д.е.н. (Україна)

П.М. МУЗИКА, д.е.н. (Україна)

С.І. ПОПЕРЕЧНИЙ, к.е.н. (Україна)

О.Є. СМОЛІНСЬКА, д.пед.н. (Україна)

Н.І. ЧУХРАЙ, д.е.н. (Україна)

В.А. ЧЕМЕРИС, д.е.н. (Україна)

М.Г. ШУЛЬСЬКИЙ, д.е.н. (Україна)

М.В. ЩУРИК, д.е.н. (Україна)

Рекомендовано Вченою радою Львівського національного університету ветеринарної медицини та біотехнологій імені С. З. Гжицького (протокол № 2 від 30.03.2017 р.).

Адреса редакційної колегії:

Львівський національний університет ветеринарної медицини та біотехнологій імені С. З. Гжицького, вул. Пекарська, 50, м. Львів, Україна, 79010 тел. +38 (032) 2392622, +380681362054 Email: admin@vetuniver.lviv.ua, bvh@ukr.net

Scientific messenger of Lviv National University of Veterinary Medicine and Biotechnologies named after S.Z. Gzhytskyj

includes in the "List of scientific professional publications of Ukraine, which can be published the results of dissertations for the degree of doctor and candidate of Science in Economic Science (last reregistration under the order of the Ministry education of Ukraine number 747 of July 13, 2015)

Certificate of registration of print media Series KV number 141333104 PR from 11.06.2008 year.

EDITORIAL BOARD

Editor in Chief:

V. STYBEL, Dr. Vet. Sci. (Ukraine)

Deputy Editors:

O. FEDETS, Cand. Agr. Sci. (Ukraine)

O. HRYMAK, Cand. Econ. Sci. (Ukraine)

Executive Secretary:

B. GUTYJ, Dr. Vet. Sci. (Ukraine)

Editorial board

V. ZBARSKYJ, Dr. Econ. Sci. (Ukraine)

I. KOLOMIJEC, Dr. Econ. Sci. (Ukraine)

V. LYPCHUK, Dr. Econ. Sci. (Ukraine)

I. MIKHASYUK, Dr. Econ. Sci. (Ukraine)

P. M. MUZYKA, Dr. Econ. Sci. (Ukraine)

S. POPERECHNYJ, Cand. Econ. Sci. (Ukraine)

O. SMOLINSKA, Dr. Ped. Sci. (Ukraine)

N. ChUHRAJ, Dr. Econ. Sci. (Ukraine)

V. CHERMERYYS, Dr. Econ. Sci. (Ukraine)

M. SHULSKYY, Dr. Econ. Sci. (Ukraine)

M. SCHURYK, Dr. Econ. Sci. (Ukraine)

Recommended by Academic Council of Lviv National University of Veterinary Medicine and Biotechnologies named after S.Z. Gzhytskyj (Minutes № 2 of 30.03.2017).

Editorial address:

Lviv National University of Veterinary Medicine and Biotechnologies named after S.Z. Gzhytskyj, 79010, Lviv, Pekarska str., 50 tel. +38 (032) 2392622, +380681362054 Email: admin@vetuniver.lviv.ua, bvh@ukr.net

Науковий вісник Львівського національного університету ветеринарної медицини та біотехнологій імені С.З. Гжицького
Scientific Messenger of Lviv National University of Veterinary Medicine and Biotechnologies named after S.Z. Gzhytskyj

ISSN 2519–2701 print
ISSN 2518–1327 online

<http://nvlvet.com.ua/>

УДК 050(09):619

Історія періодичного видання «Przegląd Weterynarski / Przegląd Weterynaryjny» (Ветеринарний огляд) як віддзеркалення розвитку ветеринарної медицини, науки та освіти

Л.О. Луцик¹, С. Баран², Л. Левицька²
ludmila.librarian@gmail.com, bib.uwm@uwm.edu.pl

¹Львівський національний університет ветеринарної медицини та біотехнологій імені С.З. Гжицького,
буль. Пекарська 50, м. Львів, 79010, Україна;

²Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie,
ul. Michala Oczapowskiego 12B, Olsztyn 10719, Poland

Становлення сучасної ветеринарної освіти було започатковано у другій половині 18-го століття створенням у Ліоні (Франція) першої школи ветеринарії (1762). Формування нових шкіл, розширення мережі ветеринарних працівників і поглиблення знань у галузі ветеринарної медицини, методів і засобів лікування тварин спричинилися до заснування відповідних наукових журналів. Ветеринарний часопис «Recueil de medecine veterinaire», опублікований 1824 року у Франції, був першим періодичним виданням такого змісту. Наступними стали англійський журнал «The Veterinarian» (1828) та німецький «Zeitschrift für die gesammte Thierheilkunde und Viehzucht» (1834). Ветеринарні часописи польською мовою були започатковані лише наприкінці 19-го століття. Першим таким виданням став журнал «Przegląd Weterynarski / Przegląd Weterynaryjny», що публікувався у Львові упродовж 1886–1939 років.

Стаття описує історію часопису «Przegląd Weterynarski / Przegląd Weterynaryjny», роль редакторів у його становленні та розвитку, характеризує особливості редакційної політики, технічного та фінансового забезпечення, читацьку аудиторію на різних етапах існування цього періодичного наукового видання. Розглянуто зміни, пов'язані з історичними подіями: Першою світовою війною, польсько-українською війною, політичними перетвореннями післявоєнного періоду і, нарешті, зі зміною редакторів. Незважаючи на вищеозначені складності, самовіддана жертвна праця видатних вчених, які створювали і редагували журнал, дописувачів, котрі наповнювали його фаховим змістом, забезпечили наукову вагомість і міжнародну репутацію часопису. Загалом упродовж 1886–1939 рр. на його сторінках було опубліковано 1452 наукових праці. Журнал припинив свою діяльність з вибухом Другої світової війни.

Ключові слова: «Ветеринарний огляд», «Przegląd Weterynarski / Przegląd Weterynaryjny», Львів, ветеринарна наука і освіта, журнали, редактори.

История периодического издания «Przegląd Weterynarski / Przegląd Weterynaryjny» как отражение развития ветеринарной медицины, науки и образования

Л.А. Луцик¹, С. Баран², Л. Левицкая²
ludmila.librarian@gmail.com, bib.uwm@uwm.edu.pl

¹Львовский национальный университет ветеринарной медицины и биотехнологий имени С.З. Гжицкого,
ул. Пекарская 50, Львов, 79010, Украина;

²Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie,
ul. Michala Oczapowskiego 12B, Olsztyn 10719, Poland

Citation:

Lutsyk, L.A., Baran, S., Levytski, L. (2017). History of «Przegląd Weterynarski / Przegląd Weterynaryjny» journal enmirroring development of veterinary medicine, science and education. *Scientific Messenger LNUVMBT named after S.Z. Gzhytskyj*, 19(76), 147–154.

Становление современного ветеринарного образования было заложено во второй половине 18-го века образованием в Лионе (Франция) первой школы ветеринарии (1762). Создание новых учебных заведений, расширение сети ветеринарных работников и углубление знаний в сфере ветеринарной медицины, методов и средств лечения животных обусловили возникновение соответствующих научных изданий. Ветеринарный журнал «Recueil de medecine veterinaire», который начал издаваться в 1824 году во Франции, явился первым периодическим изданием такого рода. Следующими стали английский журнал «The Veterinarian» (1828) и немецкий «Zeitschrift für die gesammte Thierheilkunde und Viehzucht» (1834). Ветеринарные журналы на польском языке стали публиковаться лишь в конце 19-го столетия. Первым таким изданием стал журнал «Przegląd Weterynarski / Przegląd Weterynaryjny», который публиковался во Львове в период 1886–1939 гг.

В статье представлена история журнала «Przegląd Weterynarski / Przegląd Weterynaryjny», роль редакторов в его становлении и развитии, охарактеризовано особенности редакционной политики, технического и финансового обеспечения, читательской аудитории на различных этапах существования периодического научного издания. Рассмотрены изменения, обусловленные историческими событиями: Первой мировой войной, польско-украинской войной, политическими переменами послевоенного периода и сменой редакторов. Несмотря на вышеуказанные сложности, самоотверженный труд выдающихся ученых, которые создавали и редактировали журнал, авторов, наполнявших его содержанием, обеспечили его научную значимость и международную репутацию. Всего за период 1886–1939 гг. на страницах журнала было опубликовано 1452 статьи. Журнал прекратил свое существование с началом Второй мировой войны.

Ключевые слова: «Ветеринарный обзор» («Przegląd Weterynarski / Przegląd Weterynaryjny»), Львов, ветеринарная наука и образование, журналы, редакторы.

History of «Przegląd Weterynarski / Przegląd Weterynaryjny» journal enmirroring development of veterinary medicine, science and education

L.A. Lutsyk¹, S. Baran², L. Levytski²
ludmila.librarian@gmail.com, bib.uwm@uwm.edu.pl

¹Lviv National University of Veterinary Medicine and Biotechnologies named after S.Z. Gzhytskyi,
Pekarska Str. 50, Lviv, 79010, Ukraine;

²Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie,
ul. Michala Oczapowskiego 12B, Olsztyn 10719, Poland

The occurrence of a modern veterinary learning is dated back to the second-half of the 18th century, when the first veterinary school was constituted in Lyon (1762). The formation of schools, expansion of the veterinary staff and the tendency to improve knowledge, methods and means of animals' treatment, contributed to the development of scientific journals with veterinary contents. A veterinary periodical «Recueil de medecine veterinaire», published in 1824 in France, was the first magazine with these contents. The next one – English «The Veterinarian» (1828) and German «Zeitschrift für die gesammte Thierheilkunde und Viehzucht» (1834). Polish veterinary periodicals had come into existence rather late, not until the end of the 19th century. The first scientific veterinary periodical in polish was «Veterinary Review» («Przegląd Weterynarski / Przegląd Weterynaryjny»), published in Lviv in between 1886–1939.

The article is describing the history of the «Veterinary Review» and the influence of its editors to the periodical's shape and the technical contents. Problems of the organizational and financial support of the periodical were also raised. They were associated with historical events: World War I, Polish-Ukrainian War, political transformations during this period and finally with the change of some editor's employment. In spite of these complications, preeminent scholars who were creating the periodical, had provided the scientific excellence and the international reputation for the «Veterinary Review». Altogether, as much as 1452 articles were published in between 1886–1939 on the pages of the «Veterinary Review». The activity of the periodical ended with World War II outbreak.

Key words: «Veterinary Review» («Przegląd Weterynarski / Przegląd Weterynaryjny»), Lviv (Lwow), veterinary science and education, journals, editors

Інформацію, яку нам залишила історія в друкованих виданнях, ми не завжди використовуємо повною мірою. Особливо це стосується фахових періодичних видань. Сучасні періодичні видання мають більше можливостей бути збереженими і донести свою інформацію до прийдешніх поколінь, аніж періодичні видання минулого і позаминулого століть. Далеко не вся інформація цих видань увійшла до наукових монографій, навчальної літератури і навіть до фахової історії.

Часопис «Przegląd Weterynarski / Przegląd Weterynaryjny» є неocenним джерелом інформації з історії ветеринарної медицини і освіти не лише періоду публікації журналу, а й історії ветеринарії і розведення тварин у середньовічній Польщі та за новітніх часів. У статтях цього часопису відображено поступ

ветеринарної освіти і науки як на теренах Польщі, так і провідних європейських країн. Матеріали часопису містять інформацію про видатних вчених, їхні наукові праці та внесок у розвиток ветеринарної науки та освіти. Цією статтею ми сподіваємось привернути увагу фахівців, які опрацьовують питання історії ветеринарної медицини, і в першу чергу польських фахівців, оскільки «Przegląd Weterynarski / Przegląd Weterynaryjny» був першим і тривалий час залишався єдиним періодичним фаховим виданням, яке виходило друком польською мовою.

Розвиток ветеринарної освіти і науки на західних землях України Австро-польського періоду розпочався зі створення у 1784 році кафедри ветеринарії при медичному факультеті Львівського університету. У 1881 році був створений окремий самостійний вете-

ринарний заклад – «Цісарсько-королівська ветеринарна школа і школа кування коней разом із клінікою лікування тварин у Львові». Заклад очолювали та працювали у ньому вчені світової слави. Цей період ознаменувався вагомими досягненнями в галузі патологічної анатомії, мікробіології, хірургії, зоології та інших ветеринарних наук, збільшенням числа ветеринарних спеціалістів. У зв'язку із вищезазначеним та за ініціативи ветеринарних лікарів у Львові 1885 року був організований «Гурток львівських ветеринарів»; у 1886 році його було перейменовано на «Галицьке ветеринарне товариство», яке об'єднало у своїх рядах вчених Львівської ветеринарної академії та ветеринарних лікарів Галичини (Padura, 2000).

З метою оприлюднення наукового доробку вчених, обміну практичним досвідом лікування тварин, яким хотіли поділитись науковці та ветеринарні лікарі, за ініціативи членів «Галицького ветеринарного товариства» було ухвалено рішення про видання часопису «Przeгляд Weterynarski» («Ветеринарський огляд»). Це був перший і єдиний фаховий журнал, який видавався польською мовою, навколо якого зосередились всі фахові сили як у Галичині, так і за її межами.

1 січня 1886 року вийшов з друку перший номер «Przeglądu weterynarskiego» (фото 1).

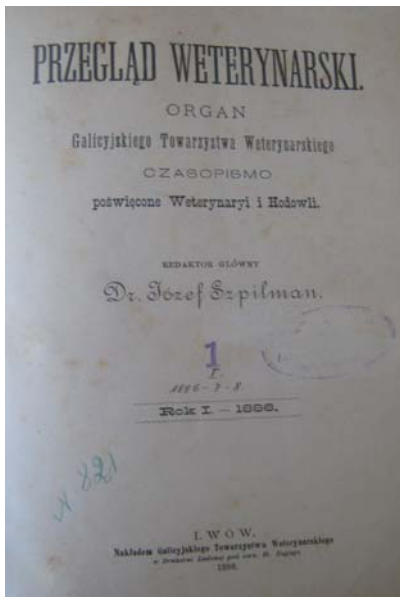

Фото 1. Титульна сторінка часопису

Він був присвячений питанням ветеринарії і розведенню свійських тварин. До складу редколегії журналу увійшли відомі професори – Генрик Кадий, Юзеф Шпільман, науковці Цісарсько-королівської школи ветеринарії, головний ветеринарний лікар міста Львова Й. Кубіцкі і крайовий ветеринарний лікар Александр Літгіх. Редакція журналу первинно знаходилась у Львові на вулиці Панській, 1.4. (тепер вул. Івана Франка), адміністрація – в книгарні Губриновича і Шмідта (ksiegarnia Gubrynowicza i Szmidta) на площі Соборній (Veterinary Review, 1886–1914; Sroka, 1999).

Видання часопису здійснювалося частково за рахунок грошових внесків членів Галицького ветерина-

рного товариства (до 1922 року), а також за кошти, отримані від його передплати. Вартість журналу не змінювалась до 1911 року. На титульній сторінці було вказано прізвище головного редактора, рік видання, том і номер журналу, відомості про те, під чиєю егідою публікувалось означене видання, вказувалась вартість передплати у різних країнах, а також вартість окремого номера. В центрі титульної сторінки була розміщена емблема журналу (фото 2). Щорічно в останньому, 12 номері, публікувалася бібліографія авторів, назв статей та бібліографія окремих розділів часопису. Річна підшивка мала єдину нумерацію сторінок.

Фото 2. Емблема часопису

Першим головним редактором часопису був доктор медицини, професор Ветеринарної школи Антоні Бараньскі (Prof. Dr Antoni Barański, 1850–1915, фото 3) (Padura, 2016).

Фото 3. Професор Антоні Бараньскі

Основними публікаціями першого випуску журналу були статті наукового характеру. Частину номера займав огляд закордонних новин. Оскільки професор Бараньскі не мав певності у тому, що суто наукове

видання зможе зацікавити значну аудиторію ветеринарних лікарів, а також з метою популяризації часопису він приймав до друку статті, присвячені питанням розведення свійських тварин. Поступово журнал почав перетворюватись на науково-популярне видання, що викликало незадоволення членів редколегії, які хотіли бачити його суто науковим друкованим органом. Це стало причиною протистояння з професором Юзефом Шпільманом, внаслідок чого після двох місяців праці професор Бараньскі був змушений залишити посаду головного редактора, хоча й продовжував працювати у складі редколегії. У другому номері часопису було надруковане повідомлення, що від березня 1886 року обов'язки головного редактора виконуватиме Юзеф Шпільман (Padura, 2016). Професор Бараньскі був автором 58 наукових та науково-популярних праць з різних ділянок ветеринарної медицини, 11 із них – на сторінках часопису.

Професор Юзеф Шпільман (Prof. Dr Józef Szpilman, 1855–1920, фото 4), учень славетного Роберта Коха, очолив редколегію журналу в березні 1886 року. За 13 років праці на посаді головного редактора професор Шпільман залучив переважну більшість, якщо не усіх ветеринарних лікарів Галичини до членства у Галицькому ветеринарному товаристві, а також зробив свій авторський внесок, опублікувавши на сторінках журналу 18 власних праць. За час його каденції істотно зросла кількість наукових публікацій.

Фото 4. Професор Юзеф Шпільман

Вислід редакційної політики професора Шпільмана полягав у тому, що журнал здобув авторитет і повагу, до співпраці було залучено ветеринарних лікарів не лише з теренів Галичини, але усіх тих фахівців, для кого польська мова була рідною. Не всі друковані у часописі наукові праці досягали рівня міжнародних стандартів, але вони були правдивим відображенням рівня ветеринарної науки у Галичині. Докладно була викладена інформація стосовно досягнень ветеринарної науки за кордоном. Актуальним був розділ, присвячений поточним справам, з'явився розділ «Повідомлення ветеринарної поліції і статистики». Через 10 років існування часопису всі члени Галицького вете-

ринарного товариства були його передплатниками. Високий фаховий рівень та потреба в часописі зумовила надання йому у 1890 році субвенції крайової адміністрації, дещо пізніше Крайовим сеймом була прийнята ухвала щодо щорічної дотації (Zakrzewski, 1936). У 1898 р. професор Шпільман склав із себе повноваження головного редактора журналу і цілком присвятив себе праці на посаді ректора Львівської академії ветеринарної медицини.

Наступних 12,5 років (1899–1910 рр.) третім головним редактором журналу працював професор академії Станіслав Круліковскі (Prof. Mgr Stanisław Królikowski, 1853–1924, фото 5) (Zakrzewski an Legezynski 1936; Padura, 2016) – відомий хірург, фізіолог, патологоанатом, паразитолог, історик ветеринарної медицини і мемуарист.

Фото 5. Професор Станіслав Круліковскі

Протягом всієї каденції йому вдалося підтримувати започаткований професором Шпільманом високий науковий рівень журналу. Водночас зросла кількість статей науковців Ветеринарної академії з фундаментальних наук, прикладної мікробіології м'яса і молока, публікацій поліцейсько-ветеринарного характеру та з історії ветеринарії. Кількість цих публікацій значно перевищила число повідомлень із zakresу практичної медицини. Професору Круліковському, який здобув свій науковий ступінь у Санкт-Петербурзі, вдалося також залучити до співпраці з журналом ветеринарних лікарів польського походження, які працювали на азійських теренах Російської імперії та у підвладному цареві Польському королівстві, а також російських ветеринарів, що надало часописові міжнародний статус та значно збільшити число закордонних передплатників. На сторінках журналу з'явилися праці видатних ветеринарних лікарів свого часу. Відтак у 1910 році кількість передплатників складала: у австрійській Галичині – 190, Австрії – 8, Познанському краї (Німецька імперія) – 7, Польському королівстві та Російській імперії – 150 (Zakrzewski, 1936).

Визнанням важливості журналу було нагородження його дипломами у 1900 і 1907 роках на IX та X з'їздах польських лікарів і природознавців. Персона-

льними дипломами були нагороджені професор Круліковські (фото 6), а також редколегія «Przeglądu Weterynarskiego» (фото 7). У зв'язку з постійним збільшенням обсягу редакційної роботи, у 1909 році до складу редколегії долучилися професор Марковські, низка професорів Ветеринарної академії та ветеринарних лікарів. Професор Круліковські залишив посаду головного редактора в першій половині 1911 року, але продовжував роботу в складі редколегії як відповідальний за зв'язки із закордонними читачами.

Фото 6. Диплом X з'їзду Польських лікарів і природничиків (Львів, 1907 р.), присуджений професорові Круліковському на відзнаку його заслуг як головного редактора часопису

Фото 7. Диплом X з'їзду Польських лікарів і природничиків (Львів, 1907 р.), присуджений редколегії часопису

Після Станіслава Круліковського від 1 липня 1911 до 1914 року часопис очолював професор Казімеж Панек (Prof. Dr. Kazimierz Panek, 1873–1935, фото 8) (Zakrzewski and Legezynski, 1936; Padura, 2016).

Фото 8. Професор Казімеж Панек

Від № 9 за 1911 рік обов'язки співредактора професора Панека – з відповідальністю за розділ розведення тварин – виконував професор Кароль Мальсбург (Prof. Karol Malsburg), обов'язки адміністративного редактора – доцент Станіслав Пшибилкевіч (Dr Stanisław Przybylkiewicz, 1872–1920), який займався передплатою, іншими адміністративними питаннями. Новий редактор планував збільшити періодичність часопису до 24 номерів на рік, розширити обсяг та модернізувати структуру журналу. До кінця 1912 року обсяг журналу справді зріс на 3 аркуші, однак плани щодо двотижневика зреалізовані не були. Редактор надавав пріоритет науковим статтям і рефератам, до яких вперше почали вказувати місце їхньої первинної публікації. Була запроваджена нова рубрика «Питання і відповіді», натомість зменшилася кількість професійних статей і рубрика поточних новин. У часописі почали друкуватися матеріали з'їздів, праці на здобуття наукового ступеня. У 1913 році вперше з об'єктивних причин відчутно знизився рівень фінансування журналу, відповідно його обсяг зменшився від 36 до 21 аркуша (Zakrzewski, 1936).

Від № 5 за 1914 рік до редакційної праці як співредактор долучився професор Зигмунт Марковські, а також змінився склад редколегії журналу. У зв'язку з вибухом Першої світової війни 1914 року з друку вийшло лише 7 номерів часопису, а наприкінці цього ж року журнал залишився без редакторів (Veterinary Review, 1886–1914). Упродовж 1915–1917 рр. не функціонувало також Галицьке ветеринарне товариство; свою діяльність воно відновило лише у 1918 році. На зборах товариства з ініціативи професора Панека було ухвалено рішення про відновлення з 1919 року видання журналу (Zakrzewski, 1936). Головним редактором знову був затверджений професор Панек. У зв'язку з польсько-українською війною 1919 року вийшов тільки один номер часопису. З 1 січня 1920 року назва журналу змінилася на «Przegląd Weterynaryjny», стабілізувалася періодичність його випуску, однак професор Панек склав повноваження головного редактора у зв'язку з переїздом на нове місце праці до міста Бидгоща.

Упродовж 1920–1930 рр. посаду головного редактора часопису обіймав професор Зигмунт Марковські (Prof. Zygmunt Markowski, 1872–1951, фото 9) (Zakrzewski and Legezynski, 1936; Padura, 2016).

Фото 9. Професор Зигмунт Марковські

У цей період його двічі обирали ректором академії. Обов'язки співредактора виконував професор Станіслав Немчицькі (prof. Dr. Stanisław Niemczycki, 1872–1943). Протягом перших чотирьох післявоєнних років у зв'язку із девальвацією постійно зростала вартість журналу. У 1922 році бухгалтерію часопису було виокремлено від фінансів Галицького ветеринарного товариства (Zakrzewski, 1936). Через погіршення фінансової ситуації зменшився обсяг номерів і кількість розділів, деякі числа часопису виходили спареними (фото 10). Призупинилася публікація розділу повідомлень ветеринарної поліції і статистики.

Протягом 1922–1925 рр. відсутня річна бібліографія. На обкладинці журналу за 1923 рік зазначено, що часопис присвячений ветеринарній медицині, чим підкреслювалося, що характерні для перших десятиліть існування журналу питання розведення тварин перестали бути пріоритетом редакційної політики. У 1924 році вийшло лише 7 номерів журналу, того ж року він набув статусу друкованого органу Малопольського Товариства ветеринарних лікарів і Товариств ветеринарних лікарів Краківського і Шльонського воєводств у Кракові (Organ malopolskiego Towarzystwa lekarzy weterynaryjnych i tow. lekarzy weterynaryjnych województwa Krakowskiego i Śląskiego w Krakowie) (Veterinary Review, 1920–1923).

Упродовж 1925–1929 рр. у часописі з'явилися нові розділи: «З ветеринарної практики», «З життя ветеринарного товариства», а також був започаткований розділ «Цікаві новини». У 1926 році були відновлені попередні розділи і річна бібліографія. Незважаючи на значні труднощі, які випали на час каденції професора Марковського як головного редактора, йому все ж вдалося зберегти видання у найтяжчі післявоєнні роки, і попри все журнал не втратив своєї популярно-

сті. У 1931 році професор Марковські переїхав до Варшави, аби очолити один із департаментів у Міністерстві сільського господарства, а 1945 року він став першим деканом новоствореного факультету ветеринарної медицини у Вроцлаві.

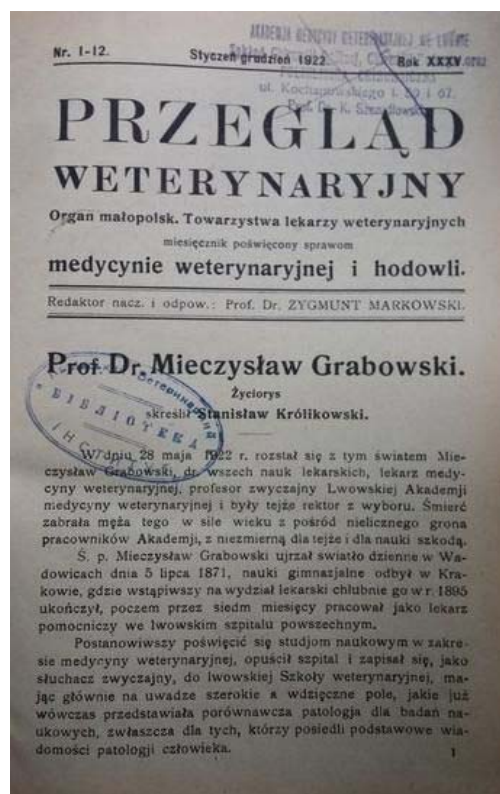

Фото 10. Спарений номер часопису за 1922 рік

Обов'язки наступного (і останнього) головного редактора часопису від 1 січня 1931 до вересня 1939 року виконував професор Александр Закшевські (Aleksandr Zakrzewski, 1894–1976, фото 11) (Sroka, 1999).

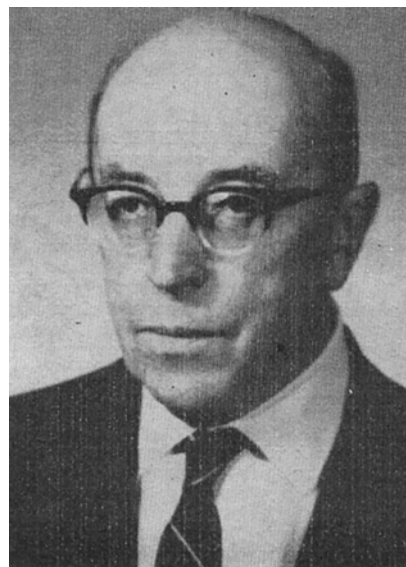

Фото 11. Професор Александр Закшевські

За час його каденції журнал став більш науковим, академічним. Редакція знаходилась за адресою: Львів, вулиця Кохановського, 61 (нині це вулиця Костя Ле-

вицького). У 1931 році на обкладинці часопису було зазначено, що він виходить при співпраці колективу професорів Академії ветеринарної медицини і членів Львівського відділення Польського товариства ветеринарних лікарів. У 1931 році був започаткований новий розділ «Інформація стосовно досліджень м'яса». Відновилася детальна бібліографія, якою вона була під час трьох перших редакторів. Обов'язковим став друк рефератів фахових праць на здобуття наукового ступеня. Заголовки і резюме наукових праць необхідно було дублювати однією із загальноєвропейських мов – французькою, німецькою чи англійською. Автори публікацій вперше почали отримувати невеликі авторські гонорари, а також безкоштовно 25 відбитків надрукованої статті (*Veterinary Review*, 1931–1939).

Від 1932 року у вигляді річного додатку було започатковано друк звітів ректора щодо діяльності Академії. У 1935 році обсяг журналу зріс до 47 друкованих аркушів; тільки за цей рік число передплатників збільшилося на 200 позицій (Zakrzewski, 1936), додався новий розділ – «Огляд ветеринарного законодавства». В часописі почали друкуватися матеріали ветеринарних з'їздів, конференцій, звіти про участь у виставках. Висвітлена робота Львівської ветеринарної академії, зокрема, наведено перелік ветеринарних лікарів, які отримали дипломи Академії. На сторінках журналу з'явилися публікації вчених Краківського Ягеллонського університету (*Veterinary Review*, 1931–1939).

У 1936 році вийшов друком ювілейний номер, присвячений 50-річчю часопису (фото 12), в якому містилися статті, присвячені Галицькому ветеринарному товариству та його часопису, редакторам, а також бібліографія за 1886–1935 роки.

Фото 12. Ювілейний випуск журналу за 1936 рік

З вересня 1939 року видання журналу припинилось у зв'язку із вибухом Другої світової війни.

Останній номер часопису закінчується 8 номером. Повне видання журналу, за винятком кількох номерів, зберігається нині у фонді Наукової бібліотеки Львівського національного університету ветеринарної медицини та біотехнологій імені С.З. Гжицького.

Важко переоцінити роль часопису «Przeгляд Weterynaryjny / Przegląd Weterynaryjny» в історії друкованих документів з ветеринарної медицини. Це єдине друковане видання польською мовою з ветеринарії того часу. У цьому журналі сконцентровано життя науки, здобутки спільноти польських вчених в галузі ветеринарної медицини і ветеринарних лікарів-практиків. Він як енциклопедія, з якої можна отримувати знання з усіх розділів ветеринарії, розведення домашніх тварин, мікробіології, паразитології, ветеринарної практики.

Історія видання часопису тісно переплетена з життям видатних вчених Львівської ветеринарної академії, які в різні роки долучились до роботи у складі редколегії журналу. На сторінках журналу, окрім наукових публікацій і проблем практичної ветеринарії, висвітлювались різноманітні аспекти діяльності Львівського ветеринарного товариства та Львівської ветеринарної академії, звіти редколегії журналу, офіційні документи, поточні новини і оголошення, розміщувалась інформація з громадського життя, некрологи, рекламна продукція нових друкованих видань та з продажу устаткування для ветеринарної медицини і господарств. Всього за період 1886–1939 рр. в часописі надруковано 1452 публікації. Структура розділів і фахово укладена бібліографія, яка включає кілька покажчиків, дозволяє легко провести потрібний пошук. Такі бібліографії могли б позаздрити сучасні періодичні видання.

Підбиваючи підсумки роботи над цією статтею і гортаючи сторінки часопису, відчуваєш гордість і вдячність видатним науковцям за минуле нашої Alma Mater – в якій вони працювали, віддавали свої знання і вкладали душу в розвиток ветеринарної науки. Завдяки цим видатним постатям, їх відданій роботі в редакції і власним публікаціям у часописі, маємо великий скарб, у якому простежується не лише історичний шлях польської і європейської ветеринарної медицини, а й історія становлення, розвитку науки та освіти в стінах Львівської ветеринарної академії, яка описана на поживклих, але таких живих сторінках журналу.

Бібліографічні посилання

- Padura, M. (2000). Lviv State Academy of Veterinary Medicine named after S.Z.Gszytskyi (1784–2000). – Lviv, Modern-2 (in Ukrainian).
- Veterinary Review* (1886–1914). – Lviv: 1886, N 1–2; 1898–1910, N 1–12; 1907, N 7–12; 1911, N 6,7,9; 1912, N 12; 1914, N 5,7 (in Polish).
- Zakrzewski, A. (1936). About the activities of Veterinary Review journal. *Veterinary Review*. On the 50th anniversary of foundation. Lviv, 11–22 (in Polish).
- Zakrzewski, A., Legezynski, St. (1936). Posthumous recollections about Veterinary Review editors. *Veterinary Review*. On the 50th anniversary of foundation.

- Lviv: 67–84 (in Polish).
- Veterinary Review (1920–1923). Lviv, 1920, N 1–4; 1921, N 1; 1922, N 1–12; 1922–1925, N 1–12; 1923, N 1,6,7–12 (in Polish).
- Veterinary Review (1931–1939). Lviv: 1931, N 1; 1932, N 12; 1933–1934, N 1–12; 1936, N 1–12; 1939, N 1–8 (in Polish).
- Sroka, S.T. (1999). Veterinary Review. Veterinary science in Lviv up to year 1945. Rzeszow, 237–243 (in Polish).
- Padura, M. (2016). Scientists of Lviv National University of Veterinary Medicine and Biotechnologies named after S.Z.Gszytskyi 1784–2014. Lviv, Galicien Editors Union (in Ukrainian).

Стаття надійшла до редакції 26.03.2017

Зміст

ЕКОНОМІЧНА ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИРОБНИЦТВА ТА ПЕРЕРОБКИ ПРОДУКТІВ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА

1.	Багрій М.В. Управління туристично-рекреаційною галуззю в умовах нестабільності ринку	3
2.	Батюк Б.Б. Інформаційний вплив на прийняття управлінських рішень	10
3.	Бурцева Т.І., Пальонна Т.А., Боковня А.О. Маркетингове управління методами економіко-математичного моделювання	15
4.	Васильчак С.В., Куницька-Іляш М.В., Дубина М.П. Використання криптовалют в сучасних економічних системах України: перспективи та ризику	19
5.	Власенко І.В. Стан підприємництва у сфері сільського зеленого туризму в Україні та за кордоном	26
6.	Гірняк К.М. Теоретичні аспекти формування системи управління трудовими ресурсами підприємства ...	31
7.	Грабовський Р.С., Дадак О.О., Музичка Ю.М., Дудяк Р.П. Перспективи аграрної галузі в контексті інтеграційних процесів з ЄС	35
8.	Григор'єва Я.В. Шляхи вдосконалення процесу управління оборотними коштами	39
9.	Гримак А.В. Економічна оцінка стану та тенденцій розвитку м'ясного скотарства Львівської області	43
10.	Дорош-Кізим М.М., Дадак О.О., Гачек Т.С. Перспективи розвитку агропромислового комплексу України в умовах євроінтеграції	47
11.	Єременко Д.В. Теоретичні аспекти реалізації інтеграційних процесів в аграрному секторі на основі кластерів	56
12.	Козій Б.І., Степанюк О.І. Автоматизована система обчислення раціонів годівлі сільськогосподарських тварин	61
13.	Коробка С.В., Пенцак Т.Г. Проблеми соціально-економічного розвитку сільських територій в Україні	67
14.	Косар Н.С., Кубрак Н.Р. Ринкові можливості та загрози молокопереробних підприємств України	72
15.	Минів Р.М., Вороний І.В. Особливості розвитку м'ясного птахівництва в сільськогосподарських підприємствах України	77
16.	Поперечний С.І. Становлення маркетингової діяльності у сільськогосподарських підприємствах України ...	82
17.	Приймак С.В., Будай І.В. Особливості застосування дискримінантного аналізу в сучасних умовах	86
18.	Саламін О.С. Актуальні проблеми становлення фермерських господарств	91

19.	Сендецька С.В. Сучасний стан та перспективи розвитку світового ринку м'яса птиці	96
20.	Смолинець І.Б. Аспекти розвитку різних організаційно-правових форм підприємницької діяльності в аграрному секторі	100
21.	Ткач С.М., Урбан І.Р. Вплив зовнішнього макросередовища на формування маркетингової товарної політики сільськогосподарських підприємств	108
22.	Чемерис В.А., Душка В.І., Максим В.Л. Стан та основні тенденції розподільчої політики підприємств з виробництва свинини у Львівській області	112
23.	Шульський М.Г. Фермерство – витоки розвитку: зональний аспект	118
24.	Шульський А.М. Бізнес і його соціальна відповідальність	124

ГУМАНІТАРНА ОСВІТА В СИСТЕМІ ВИЩОЇ ШКОЛИ

25.	Семенів Б.С., Стахів М.М., Якимішин І.Д., Приставський Т.Г., Ковбан О.Л. Вплив психофізіологічних та фізичних факторів на структуру професійної підготовки студентів біолого-технологічного факультету	129
26.	Гордійчук Л.М. Аспекти виробничого травматизму та професійна захворюваність	136
27.	Бежук О.М. Освітня та популяризаційна праця О. Левицької в товаристві «Просвіта»	139
28.	Дзера М.М., Пасічний Р.Я. Сучасні методи досліджень міжнародних відносин	144
29.	Луцик Л.О., Баран С., Левицька Л. Історія періодичного видання «Przegląd Weterynarski / Przegląd Weterynaryjny» (Ветеринарний огляд) як віддзеркалення розвитку ветеринарної медицини, науки та освіти ..	147
30.	Огірко О.В. Ідеї креаціонізму в сучасній освіті	155
31.	Проців О.Р. Історія організації рибальської освіти у Галичині кінця ХІХ – початку ХХ століття	159
32.	Ярошович І.Г., Чайковський Б.П., Микичак Б.М., Ярошович Т.С. Стрес на робочому місці один з психофізіологічних факторів нещасних випадків на виробництві	163
33.	Рудий В.Г. Німецькі паремії про багатство і бідність	167
34.	Халецький О.В., Голубовська О.В. Антропоносферизація як збільшення свідомісно-духовних чинників розвитку	170
35.	Музика П.М., Соломонко Д.О., Тучак-Петраш Н.В. Земальна реформа як складова парадигми системних економічних трансформацій в Україні	175

Content

ECONOMIC EFFICIENCY OF PRODUCTION AND AGRICULTURAL PRODUCTS ALTERATION

1.	Bahriy M.V. Management tourism and recreation industry under market instability	3
2.	Batyuk B. Information influence on management decisions	10
3.	Burceva T.I., Palonna T.A., Bokovnya A.O. Marketing management of economic-mathematical modeling methods	15
4.	Vasylchak S.V., Kunytska-Ilyash M.V., Dubyna M.P. Using of cryptocurrency in the modern economic systems of Ukraine: prospects and risks	19
5.	Vlasenko I.V. State enterprise in rural green tourism Ukraine and abroad	26
6.	Hirnyak K. Theoretical aspects of the system human resource management enterprise	31
7.	Grabovskyi R.S., Dadak O.O., Muzychka Y.M., Dudyak R.P. Perspectives in the agricultural sector integration with the EU	35
8.	Grygorieva Y. Ways to improve working capital management process	39
9.	Hrymak A.V. Assessment of economic development and trends beef cattle Lviv region	43
10.	Dorosh–Kizym M., Dadak O., Gachek T. Prospects of development of agroindustrial complex of Ukraine under conditions of European integration	47
11.	Yeremenko D. Theoretical aspects of integration processes in the agricultural sector based clusters	56
12.	Kozij B., Stepanjuk O. Automated system calculation rations feeding farm animals	61
13.	Korobka S.V., Pentsak T.G. Problems of socio-economic development of rural territories in Ukraine	67
14.	Kosar N., Kubrak N. Market opportunities and threats milk processing enterprises Ukraine	72
15.	Muniv R.M., Voronuy I.V. Features of development of the meat poultry farming in the agricultural enterprises of Ukraine.	77
16.	Poperechnuy S. Formation of marketing activities in agricultural enterprises of Ukraine	82
17.	Pryjmak S.V., Budaj I.V. Features of the application of discriminant analysis in modern conditions	86
18.	Salamin O. Actual problems of farms formation	91
19.	Sendetska S. The current state and development prospects of the global poultry meat market	96

20.	Smolynets I.B. Different aspects of organizational-legal forms of business in agricultural sector	100
21.	Tkach S., Urban I. Effect of external macro environment on the formation of marketing commodity policy agricultural enterprises	108
22.	Chemerus V., Dushka V., Maksym V. Consisting and basic tendencies of distributive policy of pork production enterprises in Lviv area	112
23.	Shulskyi M.G. Farming – the origins of development: the zonal dimension	118
24.	Shulskyi A.M. Business and its social responsibility	124

HUMANITARIAN EDUCATION IN HIGHER SCHOOL

25.	Semeniv B.S., Stahiv M.M., Yakymyshyn I.D., Prystavskyi T.G., Kovban A.L. The influence of physiological and physical factors on the structure of professional training of students of bio-technology faculty	129
26.	Gordiychuk L.M. Aspects occupational injuries and incidence	136
27.	Bezhuk O. Olha Levytska`s reserch and popularization work for the «Enlightenment» society	139
28.	Dzera M.M., Pasichnyy R.Y. Modern research methods International Relations	144
29.	Lutsyk L.A., Baran S., Levytski L. History of «Przegląd Weterynarski / Przegląd Weterynaryjny» journal enmirroring development of veterinary medicine, science and education	147
30.	Ohirko O. Ideas of creationism in modern education	155
31.	Protsiv O.R. The history of fishing education in Galicia in late 19th – early 20th century	159
32.	Yaroshovych I., Tchaikovsky B., Mykychak B., Yaroshovych T. Stress at the workplace is one of the physiological factors of accidents at work	163
33.	Rudyj V. German paremias about riches and poverty	167
34.	Khaletskyj O., Holubovska O. Antroponospherization – it is the increase of consciousness and spiritual development factors... ..	170
35.	Muzyka P., Solomonko D., Tuchak-Petrash N. Land reform as part of systemic economic paradigm transformations in Ukraine	175